

Univerzita Karlova v Praze – Pedagogická fakulta

Katedra germanistiky

Posudek diplomové práce

Téma: Syntaktische Besonderheiten der Funktionsverben in der Sprache der deutschen Presse

Autor: Petra Rees

Vedoucí diplomové práce: PhDr. Dalibor Zeman, Ph.D.

Oponent: PhDr. Tamara Bučková, Ph.D.

Datum odevzdání práce: prosinec 2011

Autorka diplomové práce Petra Rees si pro svou diplomovou práci vybrala téma z oblasti lingvistiky. Cílem práce je zmapování funkčních sloves v jazyce německé žurnalistiky.

Předložená diplomová práce o rozsahu 101 stran je psána v němčině. Je členěna do tří hlavních kapitol (Theoretischer Teil, Praktischer teil, Didaktischer Teil). K textu je připojen úvod a závěr, seznam použité sekundární literatury, anotační karta a příloha.

Autorka se ve své práci zabývá problematikou ustálených vazeb funkčních sloves se substantivy v současném německém jazyce. Tendence k nominálnímu vyjadřování je jedním z důležitých prvků současného německého jazyka a projevuje se velmi silně především v odborném jazyce. Slovesa přitom v těchto vazbách ztrácejí svůj původní význam a z hlediska lingvistického pouze doprovází substantivum, na němž spočívá těžiště celé výpovědi. V teoretické části autorka vychází z poznatků získaných studiem odborné literatury. Za přínosné lze považovat to, že tato část podává přehled, opírajíc se o aktuální lingvistická díla (Helbig/Buscha, Duden, Eisenberg, Hentschel, Povejšil, Engel, Eroms et al.). V dalších kapitolách teoretického oddílu se diplomantka zaměřuje na tento fenomén z hlediska historického vývoje, popisuje jednotlivé komponenty vazeb (Substantiv, Artikel, Präposition, Verb), dále cituje tzv. operativní kritéria verbonominálních vazeb G. Helbiga, která přesně definují vazby z hlediska slovo tvorného, morfologického a syntaktického. V kapitole 2.2.8 autorka správně upozorňuje na nejednotné názvosloví předložených charakteristik. Kapitola 2.4 popisuje charakter a historii tří zkoumaných deníků, které autorka použila pro výzkum.

Diplomantka zpracovala teoretickou část na základě reprezentativního vzorku sekundární literatury. Výběr gramatik a slovníků je velmi pečlivý a odborné teze jsou vhodně opatřeny závěrečným komentářem (str. 16f., str. 20f., str. 29, str. 35f.).

Kapitola 3 Praktischer Teil je věnována výzkumnému šetření, a to na výskyt a analýzu funkčních sloves v německých novinách. Diplomantka si k tomuto účelu zvolila tři německé deníky: *Bild*, *Mannheimer Morgen* a *Frankfurter Allgemeine Zeitung*. Tento výběr byl učiněn záměrně, aby bylo možno výskyt sloves podrobit srovnání. Diplomantka zde vychází z hypotézy, že v deníku *Frankfurter Allgemeine Zeitung* se vyskytuje nejvíce verbonominálních vazeb a naopak deník *Bild* obsahuje nejméně funkčních sloves. Těžiště práce spočívalo v podrobné analýze konkrétních příkladů, respektive vět obsahující funkční sloveso „kommen“, vypsaných z textů (doklady jsou uvedeny v příloze na str. 84-99). Opírajíc se o operativní kritéria verbonominálních vazeb G. Helbige vypracovala autorka Petra Rees katalog kritérií. Výsledky výzkumu jsou sumarizovány a velmi pečlivě prezentovány v tabulkách a graficky. Této části diplomové práce by jistě prospělo, kdyby všechna jazyková spojení uvedená v tabulkách byla přesně definována z hlediska jádra a periferie zkoumaných ustálených spojení.

Subkapitola 3.6 se stručně zabývá syntaktickou interpretací spojení, vycházejíc z hypotézy *H3* (srov. str. 8). Přestože je větný rámec elementárním principem německé věty, upozorňuje diplomantka na skutečnost, že některé typy porušování rámce jsou v německé žurnalistice velmi časté, neboť příliš rozvítené větné členy znepréhledňují sémantickou strukturu věty. Autorka zjišťuje, že substantiva ve vazbách s funkčními slovesy mají schopnost vytvářet větný rámec.

V závěrečné didaktické části jsou uvedeny praktické ukázky možných cvičení k uvedené problematice. Diplomantka se zaměřuje na několik typů cvičení (Übersetzungsbungen, Lückenübungen, Umformungsübungen, Pattern Drill Übungen, Andere Übungen) a her (Kartenspiel, Memory alias Pexeso, Malen, Rollenspiel, Interview, Wandernde Wörter) z různých pramenů. Tato cvičení na funkční slovesa považují jako vhodná pro studenty s pokročilými jazykovými znalostmi, neboť vyžadují schopnost orientovat se v celkovém systému německé gramatiky.

Diplomantka věnovala formální stránce diplomové práce hodně pozornosti, o čemž svědčí například strukturované grafické znázornění výsledků výzkumu. Přesto však lze najít chyby a jiné nepřesnosti:

str. 15: ... kommen in mehreren Kapitel ...; str. 40: ... und analysiert Anhand dieser werden ...; str. 40: ... kommen die Meisten FVG ...; str. 48: ... verdeutlich sich ...; str. 48: ... nicht nur vpn der höheren ...; str. 48: ... wobei sich bei einer Grosszahl...; str. 49: ... verdeutlich sich ...; str. 49: ...zur Wort kommen.; str. 53: ... sind 29 als FVG zu bezeichnet.; str. 73: ... poslední hypoteze.

Náměty pro diskusi:

1. V čem spatřuje diplomantka nedostatky modelu prof. Helbiga a proč byla tato operativní kritéria pro praktický výzkum modifikována? V čem se liší autorkou upravený katalog od katalogu Gerharda Helbiga?

Závěr:

Paní Petra Rees prokázala schopnost pracovat s odbornou literaturou a přinesla na základě vlastního výzkumu některá zajímavá zjištění. Celkově hodnotím předloženou diplomovou práci jako zdařilou a doporučuji ji k obhajobě.

V Praze dne 4. ledna 2012

PhDr. Dalibor Zeman, Ph.D.